

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax: 088 118 86 71
www.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Mevr. [REDACTED]
Telefoon [REDACTED]
[REDACTED]@overijssel.nl

[REDACTED]
t.a.v. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
30.07.2021	D2021-07-004069	2021-002283	1 van 17	3		

Onderwerp: Besluit ontheffing soorten

Geachte [REDACTED]

De heer [REDACTED] van het adviesbureau [REDACTED] heeft, namens uw organisatie, een aanvraag voor een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 3 juni 2021 ontvangen. De aanvraag is gedaan vanwege verduurzaming van 33 woningen van Complex 109 aan de Fresiastraat in Zwolle. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Wij verlenen u een ontheffing² van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen³ en om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁴.

Deze ontheffing heeft betrekking op energetische werkzaamheden bij 33 woningen van Complex 109 aan de Fresiastraat in Zwolle.

Deze ontheffing is geldig vanaf 1 oktober 2021 tot en met 1 oktober 2024.

Het besluit (de ontheffing) bestaat uit voorschriften en overwegingen. Daarnaast maken de volgende stukken deel uit van dit besluit, voor zover deze niet in strijd zijn met de voorschriften:

- De aanvraag van 3 juni 2021 en de bijbehorende stukken te weten 'R. Olthof (2021). Activiteitenplan verduurzaming complex 109 in Zwolle. Ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingrepen Wet Natuurbescherming. Rapport 20-061. Ecogroen bv Zwolle'.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen), behorende bij dit besluit, weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

¹ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

² Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

³ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁴ Art. 3.5, vierde lid Wnb

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁵.

De verschuldigde leges zijn:

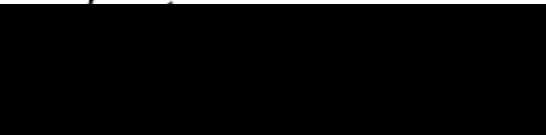
Artikel	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	WNB aanvraag ontheffing art.3.3, 3.8 en 3.10 soortenbescherming infrastructureel werk, ruimtelijke inrichting	€ 3055,00
	Totaal leges	€ 3055,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Neemt u dan gerust contact op via de contactgegevens vermeld in het briefhoofd onder Inlichtingen bij. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer 2021-002283 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Locatie tijdelijke voorzieningen
Bijlage 4	Locatie permanente voorzieningen vleermuizen

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van Gemeente Zwolle;
-

⁵ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.
Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 – 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (**D2021-07-004069**). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - a) de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
 - b) de naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁶, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
 - c) het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - d) het kenmerk van deze beschikking.Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Lokaal, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

Soortspecifiek

5. Ontheffinghouder houdt bij de planning van de werkzaamheden (zoals ongeschikt maken) rekening met de kwetsbare perioden van de huismus en de gewone dwergvleermuis. Dit zijn globaal:

⁶ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

- a) de voortplantingsperiode van de huismus van 1 maart tot en met 31 augustus en de winterperiode van 1 december tot en met februari (met aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen met overdag temperaturen lager dan 0 graden Celsius);
- b) de paarperiode van de gewone dwergvleermuis van 1 augustus tot 1 oktober en de overwinteringsperiode van 1 november tot en met 31 maart.

Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. In het logboek wordt opgenomen hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven, waarbij onder andere wordt aangegeven wanneer de werkzaamheden zijn uitgevoerd.

Ongeschikt maken verblijfplaatsen

6. Drie tot vijf dagen voorafgaand aan de werkzaamheden worden nesten en rustplaatsen van de huismus en gewone dwergvleermuis ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken wordt buiten de kwetsbare perioden uitgevoerd.
7. Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen van huismus gebeurt door de huismussen te verjagen. Hiervoor worden de buitenste rij dakpannen van de daken opgetild of er wordt geklopt op de buitenste rij dakpannen zodat huismussen uit zichzelf het gebouw verlaten. Daarna worden alle toegangen tot de daken (kopgevels) en spouwmuur (kop- en lengtegevels) afgedicht door de openingen zoals ruimte tussen dakoverstek en de buitenmuur, ruimte nabij kantpannen, gaten en kieren bij kozijnen en regenpijpen die niet goed aansluiten af te sluiten en overige gaten en kieren te dichtten die toegang bieden tot de spouwmuur of het dak. Hiervoor wordt rugvulling gebruikt. Om mogelijk aanwezige vleermuizen de gelegenheid te geven de woning te verlaten worden aan beide kopgevels minimaal drie vleermuisflappen of vleermuisokers per kopgevel geplaatst. Door toepassing van vleermuisflappen of kokers kunnen vleermuizen het gebouw verlaten, maar niet meer terugkeren.
8. Na het ongeschikt maken wordt minimaal 3 nachten met voor vleermuizen geschikte vliegomstandigheden (> 10 graden, weinig wind en maximaal motregen) gewacht met de werkzaamheden, totdat de vleermuizen met zekerheid zijn uitgeweken naar een alternatieve verblijfplaats. Vervolgens wordt een uitvliegcheck uitgevoerd door de ecologisch toezichthouder om na te gaan of vleermuizen de bebouwing daadwerkelijk verlaten hebben. Mocht dit niet het geval zijn dan worden extra maatregelen getroffen om de bebouwing wel ongeschikt(er) te maken. Als geen vleermuizen meer aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden. Het ongeschikt maken vindt plaats onder begeleiding van een deskundig ecooloog op het gebied van de huismus en gewone dwergvleermuis. In het logboek wordt aangetekend hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.

Huisumus

9. Voor 16 februari 2021 zijn binnen 100 meter van de huidige verblijfplaatsen, vijf tijdelijke nestkasten voor huismus opgehangen (Faunaprojecten, type HMT1 of kwalitatief vergelijkbaar), op de locatie als weergegeven in bijlage 3. De kasten worden op een geschikte positie en locatie voor huismussen geplaatst en zijn vrij van verstoring. De tijdelijke kasten blijven tenminste hangen tot nadat de permanente vervangende verblijfplaatsen 3 maanden zijn gerealiseerd. De tijdelijke huismussenkasten worden alleen buiten de kwetsbare periode van de huismus verwijderd.
10. Ontheffinghouder realiseert permanente vervangende voorzieningen tijdens de werkzaamheden. Het vogelschroot wordt opgehoogd tot op de 3de rij dakpannen. Dit wordt bij de lengtegevels toegepast wat neerkomt op circa 150 meter lengte verhoogd vogelschroot. In het logboek wordt opgenomen hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.

Gewone dwergvleermuis

11. Op 16 februari 2021 zijn in totaal acht tijdelijke vleermuiskasten (type: VMT1a) opgehangen aan woningen in de omgeving, binnen een afstand van circa 100 meter van het projectgebied, op de locatie als weergegeven in bijlage 3. De kasten hebben een vrije aanvliegroute, zijn minimaal op 7 meter hoogte opgehangen en zijn vrij van verstoring tijdens de werkzaamheden. De tijdelijke kasten

blijven tenminste hangen tot nadat de permanente vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en minimaal zes maanden beschikbaar zijn in de actieve periode van gewone dwergvleermuis. De kasten worden alleen buiten de kwetsbare perioden verwijderd.

12. Ontheffinghouder biedt na de werkzaamheden permanente voorzieningen aan. Tijdens de werkzaamheden worden acht inbouwkasten (type: VMPPM1 of vergelijkbaar) ingemetseld, op de positie en locaties zoals weergegeven in bijlage 4. De voorzieningen voldoen qua eigenschappen aan de kenmerken beschreven in §3.2 van het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis. In het logboek wordt opgenomen hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.

Overige zaken

13. De werkzaamheden worden uitgevoerd uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus en gewone dwergvleermuis.
14. Ontheffinghouder houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Dan gaat het bijvoorbeeld om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locaties van de permanente verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver getoond.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	8
A1	Bevoegdheid	8
A1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	8
A2	Procedure	8
A2.1	Overeenstemming andere provincie	8
A2.2	Adviesverzoek aan gemeente	8
A3	Toetsingskader soorten	8
A3.1	Wettelijke regels	8
A3.2	Provinciaal beleid	8
A3.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	9
B	AANVRAAG ONTHEFFING – DE FEITEN	10
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	10
B1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	10
B1.2	Doel van het project	10
B1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	10
B1.4	Periode	10
B1.5	Onderliggende documenten	10
B1.6	Aanvullende gegevens	10
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	11
C1	Inhoudelijke beoordeling	11
C1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	11
C1.2	Effectbeoordeling en staat van instandhouding	11
C1.4	Beschrijving noodzaak ontheffing	12
C1.5	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	13
C1.6	Wettelijk belang van het project	13
C1.7	Toetsing aan overige vereisten	13
C1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden	14
D	Slotconclusie	14

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁷. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. Er worden geen soorten aan de natuur onttrokken. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van gemeente Zwolle gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij hebben op ons adviesverzoek gereageerd en heeft aangegeven geen verdere opmerkingen te hebben.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁸ en (soms) de Regeling natuurbescherming⁹ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven¹⁰.

⁷ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

⁸ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

⁹ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹⁰ Zie bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening Overijssel

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹¹ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹² (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing.

A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹³ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soort genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten - en/of - vernietigen van het ecologisch functioneel leefgebied van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

¹¹ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹² Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

¹³ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

B AANVRAAG ONTHEFFING – DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

█ heeft het voornemen om complex 109, bestaande uit 33 portiekwoningen, in Zwolle te renoveren. Op de begane grond (onder de portiekwoningen) bevinden zich een aantal bedrijfsruimtes die door SWZ verhuurd worden. De woningen bevinden zich aan de Fresiastraat in de wijk Pierik. Het complex bevindt zich in het stedelijk gebied van Zwolle en wordt dan ook omgeven door overige woningen in de wijk Pierik. De voorzijde van het complex bevindt zich direct aan de straat en voortuinen zijn dan ook niet aanwezig. Aan de achterzijde van het complex zijn wel tuinen aanwezig die behoren tot het complex.

De flatwoningen worden verduurzaamd door het realiseren van energetische maatregelen. Deze maatregelen worden in verband met overlastbeperking en gebruik van steigers in één beweging uitgevoerd. De volgende werkzaamheden vinden plaats:

- Vervangen van de dakpannen en dakbeschot;
- Vervangen dakgoten;
- Naar verwachting ook na-isolatie van de spouwmuren (dit is nog niet zeker);
- Dakisolatie. Op moment van schrijven is nog onbekend op welke wijze de dakisolatie wordt uitgevoerd. Omdat de dakpannen met zekerheid worden vervangen, vindt mogelijk ook de dakisolatie plaats vanaf de buitenzijde. De andere optie is dat de dakisolatie van binnenuit plaatsvindt.

De werkzaamheden worden vanaf 1 oktober 2021 opgestart waarbij rekening wordt gehouden met de kwetsbare periode voor vleermuizen en broedperiode van huismus. De flatportiek wordt voorafgaand aan de werkzaamheden en in de maand oktober ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. De doorlooptijd van de werkzaamheden bedraagt naar verwachting drie maanden waarbij het gebouw gedurende drie maanden in de steigers staat. Naar verwachting zijn de werkzaamheden januari 2022 afgerond.

B1.2 Doel van het project

SWZ wil haar woningvoorraad verduurzamen.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor huismus en gewone dwergvleermuis van het verbod om nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen^{14 15}.

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 oktober 2021 tot en met 1 oktober 2024.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Aanvraagformulier;
- Machtiging;
- █ (2021). Activiteitenplan verduurzaming complex 109 in Zwolle. Ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingrepen Wet Natuurbescherming. Rapport 20-061. █ Zwolle;
- Quicksan natuurtoets beschermde soorten.

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 3 juni 2021 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

¹⁴ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de huismus en gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Door bureau- en veldonderzoek is onderzocht welke beschermde soorten aanwezig zijn. In het Activiteitenplan (H3 en de bijlage 3) wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Een veldbezoek op 8 april 2020 naar (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten;
- Aanvullend onderzoek in de periode april tot en met september 2020 naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Dit onderzoek is uitgevoerd conform de geldende kennis documenten en protocollen.

Huisumus

Van huismus zijn 5 nesten vastgesteld. Deze nesten bevinden zich onder de 1ste en 2de rij dakpannen gezien vanaf de dakgoot. De populatieomvang binnen het projectgebied wordt geschat op 35 exemplaren. Huismus is foeragerend waargenomen in de tuinen behorend tot de flatportiek en in openbaar groen in de omgeving. De tuinen blijven gehandhaafd waardoor negatief effect op foerageergebied uitgesloten kan worden.

Vleermuizen

Alleen gewone dwergvleermuis is aangetroffen, namelijk één zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis. Een vleermuis is via de kantpannen aan de zuidelijke kopgevel ingevlogen. Het is onbekend waar het verblijf exact zit. Vermoedelijk wordt de zomerverblijfplaats ook gebruikt als paarverblijfplaats, aangezien een baltsend mannetje (baltsterritorium) is waargenomen op de locatie.

Op basis van overige vastgestelde baltsterritoria wordt binnen het projectgebied ook een paarverblijfplaats verwacht in de spouwmuur of onder het dak bij de noordelijke kopgevel van het gebouw. Mogelijk worden de aangetroffen verblijfplaatsen ook in beperkte mate – bij zacht winterweer – als winterverblijfplaats gebruikt. Aanwijzingen voor belangrijke winterverblijfplaatsen zijn niet aangetroffen in het projectgebied.

Het projectgebied fungeert in beperkte mate als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis. Gewone dwergvleermuis foerageert vooral langs randen van de wijk boven wateren en in parken. Enkele exemplaren zijn foeragerend waargenomen langs bomen en in tuinen. Bepaalde rijen woningen en bomen zijn voor de gewone dwergvleermuis van belang als geleidend element op hun vliegroute naar foerageergebieden in de stadsrand van de woonwijk.

C1.2 Effectbeoordeling en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaan verloren:

- 5 huismusnesten
- 1 zomer- en 1 paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis. De verblijfplaatsen worden waarschijnlijk jaarrond gebruikt.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in het activiteitenplan (hoofdstuk 6), zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de huismus en gewone dwergvleermuis. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op deze soorten zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

- Werken buiten de gevoelige perioden;
- Tijdig duurzame tijdelijke en permanente maatregelen treffen;
- Verstoring voorkomen.

Huismus

In februari 2021 zijn 5 kasten opgehangen waar de huismussen naar kunnen uitwijken tijdens de werkzaamheden. Er is gekozen voor een minimaal aantal omdat in de omgeving van het projectgebied ruim voldoende woningen met geschikte (onbezette) verblijfplaatsen voor de huismus aanwezig zijn en dat het aanbod van geschikte nestplaatsen zodoende niet limiterend is.. De woningen zijn geschikt doordat potentiële nestlocaties van huismus aanwezig zijn onder de 1ste en 2de rij dakpannen en overige gaten en kieren die toegang geven tot nestlocaties. Het gaat dan bijvoorbeeld om woningen aan de Magnoliastraat, Lavendelstraat, Goudenregenstraat, Lobeliastraat, Mimosastraat en Violierenstraat. Daarnaast worden de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd. In de winter zijn huismussen meer te vinden in struiken en ander groen. Plekken voor stofbaden, drinkwater, voedsel en dekking in de vorm van groenblijvende struiken, coniferen en klimplanten zijn in de omgeving ruim voldoende aanwezig in tuinen van woningen en het openbaar groen, zowel binnen als buiten het projectgebied. Dit betekent dat de huismus gedurende de werkzaamheden kan uitwijken naar geschikt leefgebied met voldoende verblijfplaatsen.

Na de werkzaamheden wordt gezorgd voor duurzame permanente voorzieningen doordat bij alle woningen aan de lengtegevels verhoogd vogelschroot - in totaal 150 meter - wordt aangebracht. Dit betekent dat de huismus in zijn bekende leefomgeving na de werkzaamheden voldoende verblijfplaatsen zal vinden.

De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het kwetsbare broedseizoen. Door de korte looptijd van de werkzaamheden zullen de nieuwe voorzieningen weer gereed zijn voordat het broedseizoen weer start. Dit betekent dat verstoring van huismussen zoveel mogelijk wordt voorkomen. Er zullen door deze maatregelen en planning geen negatieve effecten optreden op de lokale staat van instandhouding van de huismuspopulatie.

Gewone dwergvleermuis

In februari 2021 zijn 8 geschikte kasten opgehangen waar de vleermuizen naar kunnen uitwijken tijdens de werkzaamheden. Door de kasten in februari op te hangen, hebben de vleermuizen 6 maanden (en in de actieve periode) de tijd gehad om de kasten te ontdekken. De gewone dwergvleermuis is een opportunistische en flexibele soort en kan daardoor eenvoudig de nieuwe verblijfplaatsen vinden en in gebruik nemen. Daarnaast blijkt uit de omgevingscheck dat er in de omgeving ruim voldoende alternatieve (niet bezette) verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis aanwezig zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om woningen aan de Magnoliastraat, Lavendelstraat, Goudenregenstraat, Lobeliastraat, Mimosastraat en Violierenstraat. Zodoende is de kans groot dat de soort een alternatief verblijf vindt tijdens de werkzaamheden.

Na de werkzaamheden wordt gezorgd voor duurzame permanente voorzieningen doordat er 8 inbouwkasten worden ingemetseld op geschikte locaties. Dit betekent dat de gewone dwergvleermuis in zijn bekende leefomgeving na de werkzaamheden ruim voldoende verblijfplaatsen zal vinden.

De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het kwetsbare perioden.. Door de korte looptijd van de werkzaamheden zullen de nieuwe voorzieningen weer gereed zijn voordat de kwetsbare perioden weer starten. Verstoring wordt hierdoor zoveel mogelijk wordt voorkomen. Er zullen door deze maatregelen en planning geen negatieve effecten optreden op de lokale staat van instandhouding.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van verduurzaming van woningen aan de Fresiastraat in Zwolle leiden tot het vernietigen van verblijfplaatsen van huismus en gewone dwergvleermuis. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1 en artikel 3.4 uit de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat er geen andere bevredigende oplossing is, in de aanvraag zijn alternatieven afdoende afgewogen.

Het project is locatie specifiek. De woningen zijn verouderd en voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd. Er wordt voortijdig voorzien in tijdelijke en permanente verblijfplaatsen voor beide aanwezige soorten. Een alternatieve werkwijze is niet mogelijk. Passende alternatieve werkwijzen, waarbij geen verblijfplaatsen verloren gaan, zijn niet voorhanden. Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige soorten en worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond. Door renovatie wordt het binnenmilieu van de woningen verbeterd en door verduurzaming zal de CO₂ uitstoot verminderen.

Het rijk heeft het thema binnenmilieu als prioriteit 1 benoemd in de nationale aanpak Milieu en Gezondheid. Klachten over het binnenmilieu van dit soort oudere woningen worden vooral toegewezen aan schimmels, asbest, vocht, plaagdieren en gebrekkige ventilatie. Uit de analyse van het RIVM blijkt een consistente associatie tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten. Het is nog onduidelijk of vocht in het binnenmilieu al aanwezige luchtwegaandoening (voorbeeld astma of chronische bronchitis) bij mensen alleen verergert of dat vocht deze aandoeningen ook direct kan veroorzaken. De geplande werkzaamheden hebben een positief effect op het binnenklimaat van de woningen. Het huidige dak is in slechte staat waardoor de kans op lekkages erg groot is. Verder zijn de dakgoten plaatselijk lek en zijn de waterdichte aansluitingen bij de entreeportalen en aankappingen slecht of verzakt. Door de spouwmuren en daken te isoleren ontstaan veel minder vochtproblemen (en schimmel). Hierdoor nemen gezondheidsrisico's af en dient het project het belang van de Volksgezondheid.

Ook wordt voldaan aan energie afspraken met zowel het Rijk als de gemeente. Het doel bij de wooninrichting is het verhogen van het comfort, het verminderen van energieverbruik en het beperken van CO₂-uitstoot. Het slopen van het gebouw is minder duurzaam dan het gebouw te behouden en te renoveren. Dit project draagt bij aan de doelen van het Klimaatakkoord en het verminderen van de woningnood en is dus van groot openbaar belang. Woningstichting SWZ heeft zich ten doel gesteld om haar totale huurwoningvoorraad op gemiddeld energielabel B te brengen. Om dit te bereiken worden de spouwmuren en daken geïsoleerd. Na de werkzaamheden voldoen de woningen aan de huidige eisen voor woningen. Gemiddeld gezien wordt van energielabel F verhoogd naar A/A+.

Daarnaast zijn de bedrijfsruimtes onder de woningen moeilijk te verhuren, waardoor SWZ deze bedrijfsruimtes wil omvormen tot woningen. Hiermee wil SWZ voldoen aan de grote landelijke (en Zwolse) vraag naar woningen. Deze omvorming naar woningen wordt gelijktijdig aangepakt met de renovatiewerkzaamheden zodat duurzaam bestendige woningen gerealiseerd worden.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb¹⁶ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om de gevraagde ontheffing te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

¹⁶ Art. 1.10, derde lid Wnb

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb¹⁷. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nesten en rustplaatsen van huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen¹⁸ en om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen¹⁹, kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

¹⁷ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

¹⁸ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁹ Art. 3.5, vierde lid Wnb

BIJLAGE 3 – LOCATIE TIJDELIJKE VOORZIENINGEN

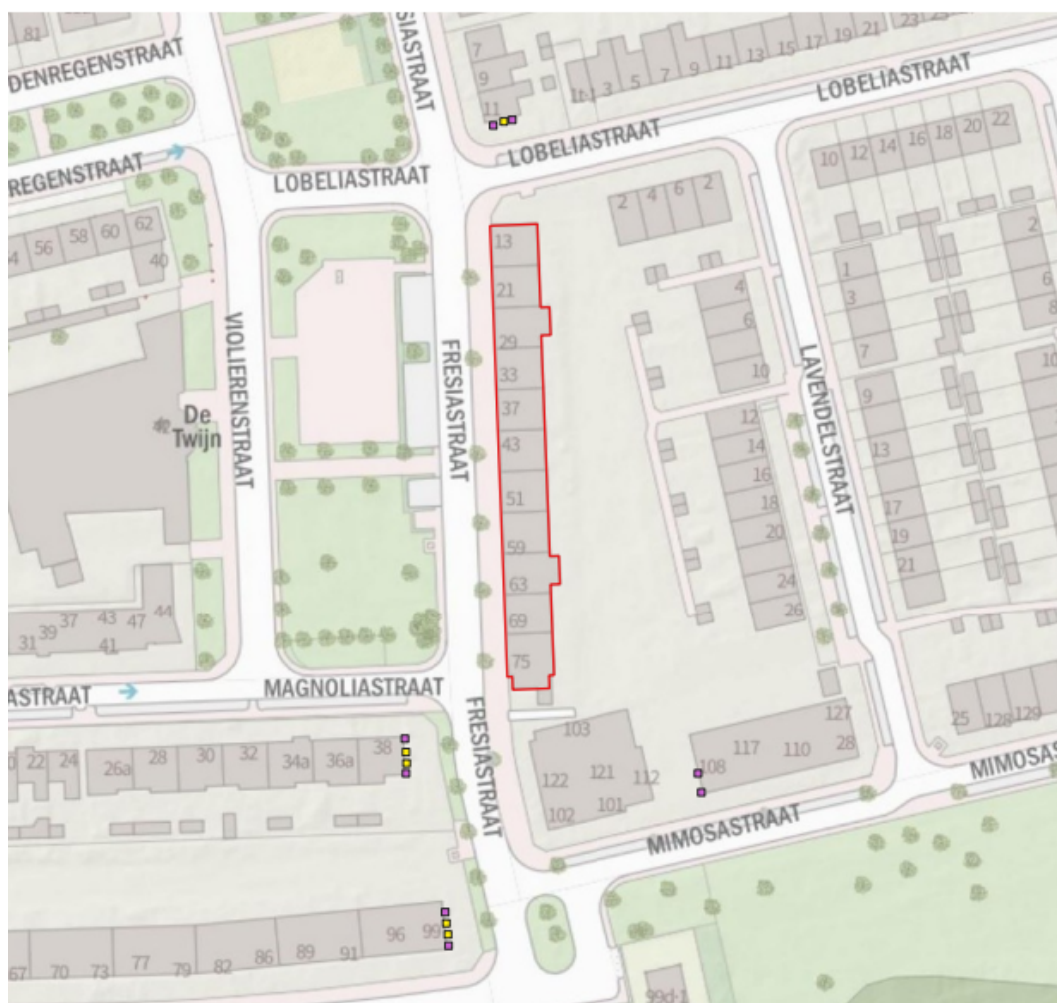
Legenda

 Plangebied

Tijdelijke kasten

 Ophangen huismuskast

 Ophangen vleermuiskast

BIJLAGE 4 – LOCATIE PERMANENTE MITIGERENDE MAATREGELEN VLEERMUIZEN

Permanente voorzieningen vleermuizen (rood omcirkeld)

